

De Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
het Religieus Genootschap der Vrienden*
91e jaargang nr. 8 september 2020

*Extinction Rebellion in actie voor het Klimaat
Zie achterkant voor meer informatie*

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**

Europa en Wereldwijd **€45,00 per jaar**

Helaas moeten we per 1 jan 2021 de buitenlandse abonnementen verhogen tot €75,- per jaar wegens sterk gestegen portokosten.

Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas vaak dat abonnees vergeten te betalen. Vandaar het verzoek: Maak van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking. Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben twee Facebookaccounts:

Quakers Nederlandse Jaarvergadering (openbaar)

Nederlandse Jaarvergadering (besloten, wil je lid worden mail dan naar de redactie:

vriendenkringredactie@gmail.com

In dit nummer:

Van de redactie	4
Gebed van Lakota indianen	5
Discernment/Onderscheid maken	6
Quakers	9
In memoriam: Riet Eyberts	10
Een Gebed	11
There is a spirit which I feel	13
Kinderen en 'alleen zijn'	15
Kernwapens	17
Het kwaad zit in de details	20
Leren van John Woolman	22
De Economie van Ruimteschip Aarde	24
Wat zeggen Quakers?	25
Herdenking Hiroshima	26
Acht manieren om geweldloos te verdedigen tegen terreur	29
Media en ideeën over gelijkheid	34
"Je kunt niet mee gaan zitten snotteren"	35
Vrienden in het hele land	38
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	39
Extinction Rebellion	40

'We laten ons te vaak leiden door de autoriteiten in plaats van door de waarheid' Amerikaanse medeoprichtster van de Amerikaanse Anti-slavernij organisatie. (Quaker)

Op 20 augustus was er een online bijeenkomst over Lucretia Mott (1793-1880).

Op 17 september is er weer zo'n bijeenkomst we spreken dan over **Elizabeth Fry**, je kunt je aanmelden via marliestjallingii@home.nl of via de telefoon: 038-4608461.

Van de redactie

Welke lessen leren wij van de Corona crisis? Nu de besmettingen toch weer wat zijn opgelopen, is deze vraag heel relevant. Op het moment dat ik dit schrijf is het nog niet heel erg verontrustend. Omdat we kleine groepen Quakers zijn, kunnen we met de 1,5m afstand onze samenkomsten toch weer door laten gaan. Natuurlijk zal het voor diegenen met een kwetsbare gezondheid wel een grote teleurstelling zijn dat ze moeten besluiten om toch nog niet te gaan. Onze gedachten gaan uit naar jullie. In jullie leven hebben jullie toch al zoveel beperkingen in het leggen van contacten! We willen jullie aanmoedigen om de telefoon te pakken en de telefoonnummers op blz 39 te gebruiken om toch weer iets van die verbinding te voelen die zo waardevol is.

Het kan verwarrend zijn in deze tijd dat alle waarden die vóór Corona zo vanzelfsprekend leken door elkaar gehusseld worden. De positieve kant hiervan is dat we eens stil kunnen staan bij wat nu echt belangrijk is in ons leven. Het onderscheiden van wat we kunnen loslaten en wat we aandacht geven, wordt in het Engels 'discernment' genoemd. Het beste te vertalen met onderscheiden van wat echt belangrijk is. Lees het artikel op blz 6 hierover en zing het lied hierover of laat de woorden van het lied spreken. Er is ook een goede QuakerSpeak video over dit onderwerp: <https://www.youtube.com/watch?v=PFIG2m7dAk8>. Wat kunnen we allemaal loslaten om weer de eenvoud te beleven, die voor Quakers door de eeuwen heen steeds zo essentieel is geweest? Het zoeken van stilte helpt om je dichterbij die geestkracht te voelen en dit kan heel waardevol zijn.

Maar ook hoe kunnen we anders kijken naar het nieuws dat binnen komt? Moedigen we onze 'eigen' jongeren aan om te studeren en zich te ontwikkelen en laten we de jongeren die in bootjes naar ons toe komen verdrinken? Of sturen we hen weer terug, met de boodschap dat ze illegaal zijn? Lees het QCEA-blog hierover.

Het loslaten en kiezen voor de essentiële waarden van het leven zal ook in de toekomst steeds vaker nodig zijn om het klimaat te redden en (kern)-oorlogen te voorkomen. Lees over hoe we kernwapens de wereld uit helpen en de activiteiten ter herdenking van Hiroshima, 75 jaar geleden.

Wat is het hoopvol dat jongeren en ouderen in Extinction Rebellion zich op een creatieve en originele manier gewelddoos inzetten voor een klimaat dat voor alle levende wezens op aarde goed is!

Ik wens je toe dat het lezen in deze Vriendenkring je versterkt in je ervaring van de essentie van het leven: Licht en Liefde.

Sytse Tjallingii

Gebed van Lakota indianen

Ingezonden door Pieter Ketner

*Grote Geest, wiens stem ik in de wind hoor,
Wiens adem leven geeft aan alles op aarde
Hoor mij, ik heb kracht en wijsheid nodig
Laat me wandelen in schoonheid,
Laat mijn ogen het rood en lila van de zonsondergang aanschouwen
Laat mijn handen alles accepteren wat jij gemaakt hebt
En laat mijn oren gespitst zijn om jou stem te horen*

*Maak me wijs, zodat ik zal begrijpen wat je mijn volk geleerd hebt
Help me rustig en sterk te blijven, wat er ook op mij af komt.
Laat me lessen leren die je hebt verstopt in elk blaadje en elke steen
Help me compassie te vinden, zonder dat medelijden mij overspoelt.
Ik zoek kracht, niet om beter te zijn dan mijn broeder, maar om mijn
grootste vijand te bevechten, mijzelf.
Maak dat ik altijd klaar ben om bij jou te komen
Met schone handen en een eerlijke blik
Zodat, wanneer mijn leven uitdooft als het licht van de ondergaande
zon, mijn ziel tot Jou zal komen zonder schaamte.*

Gezamenlijk uitgesproken aan het eind van de dienst
van "Vrijzinnigen Bennekom" op 16 februari 2020

De Lakota is een stam van inheemse Amerikanen. Ook wel bekend als de Teton Sioux. Zij zijn één van drie stammen van de Grote Sioux Natie. Hun huidige gebieden zijn in Noord en Zuid Dakota

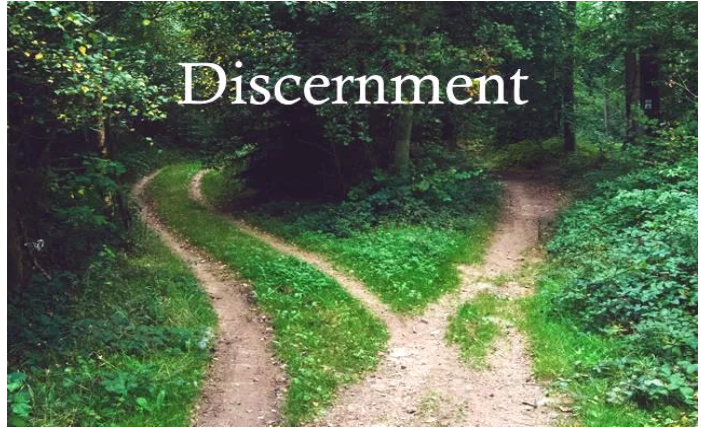

Discernment/Onderscheid maken

Door Marlies Tjallingii

Het woord ‘discernment’ of onderscheiden is een belangrijk woord, dat ik op een heel speciale manier bij de Quakers heb leren kennen.

Ik ken het ook van Ignatius van Loyola. Ik leerde van hem om in een keuze proces te ervaren waar God het dichtste bij

is. Ik was toen 21 en nog jong en deed een 30 daagse retraite in stilte. Misschien was het wel te veel voor mij in die tijd om te onderscheiden en te voelen waar God het dichtste bij was. Het gaf me best wel stress.

Bij de Quakers is onderscheiden of discernment een gezamenlijk proces. Dat leerde ik later in de negentiger jaren. Dat was in de Dina van Daltsen commissie met een Europese groep Quakers. We hadden de opdracht om haar legaat te besteden aan de spirituele groei van de Quakers in Europa.

Wat konden we doen met het bedrag dat tot onze beschikking stond? Dina wilde dat we een Europese conferentie zouden organiseren met spirituele onderwerpen om te groeien in de geest. Uiteindelijk hebben we een bijeenkomst van jonge Quakers in Frankrijk financieel gesteund, waar ik ook een bijdrage mocht leveren. Ik ging met een koffer vol knuffels (mijn ruzie dierentuin) naar Frankrijk en leerde de deelnemers over Geweldloos Communiceren. Het geld was nog niet op: daarvan ging in 1998 een groep Quakers naar Noord Ierland. We zaten in stilte bij elkaar en wachtten tot we allemaal konden ervaren: dit is wat we kunnen doen met het geld dat ons is toevertrouwd. Een langzaam, diepgaand proces, waarvan ik hoop dat we dit nog meer oefenen in onze bijeenkomsten.

Op de Hap Stil Snap bijeenkomst op 12 augustus in Zwolle zongen het Quakerlied ‘Discernment’. Rianne Laarman houdt van zingen en begeleidde ons op een elektronisch orgeltje. Het was fijn om enkele teksten over onderscheiden/discernment te zoeken in Quaker Faith and Practice. Wat een rijkdom om mee verder te groeien.

Uit Quaker Faith and Practice, 3.02

'In onze wijdingssamenkomsten zoeken we door de stilte Gods wil te kennen voor onszelf en voor de groep. Onze bijeenkomsten voor zaken zijn ook gebedssamenkomsten gebaseerd op stilte. Ze gaan uit van dezelfde verwachting dat Gods leiding kan worden onderscheiden als we echt samen luisteren en naar elkaar luisteren, en geen oogkleppen op hebben van vooropgezette meningen. Het is deze overtuiging dat Gods wil kan worden herkend door de discipline van stil wachten, dat ons besluitvormingsproces onderscheidt van het seculiere idee van consensus. We hebben een gemeenschappelijk doel in het zoeken naar Gods wil door te wachten en te luisteren, in de overtuiging dat elke activiteit van het leven onderwerp zou moeten zijn van goddelijke leiding.

Dit betekent niet dat lachen en een gevoel voor humor afwezig moeten zijn in onze zakelijke bijeenkomsten. Het betekent wel dat er te allen tijde een innerlijke weten moet zijn, dat hieruit goede beslissingen komen, flexibel en vrij van vertoon en formaliteit. We komen samen voor gemeenschappelijke eredienst, voor de pastorale zorg van ons lidmaatschap, voor noodzakelijke administratieve dingen, voor ongehaast overleg over zaken van gemeenschappelijk belang, voor het testen van persoonlijke projecten die aan ons worden voorgelegd, en om elkaar beter te leren kennen in zaken die zowel eeuwig als tijdelijk zijn.'

Leer om het innerlijk te onderscheiden

leer om de stem van liefde te horen

Leer te luisteren, leer te onderscheiden en leer dan lief te hebben.

Leer te luisteren, leer te onderscheiden en dan te leven in liefde

Zoek het licht, zoek het licht

Volg je hart, open je ogen, leer lief te hebben

Volg je hart, open je

ogen, leef in liefde

Hoor de stem van de

Geest, hoor de stem van

de schepping.

Liefde en vrede, vreugde

en harmonie, leer lief te

hebben.

Leef in liefde, vreugde en

harmonie, leef in liefde

Discernment

Uit Quaker Songbook lied 110, woorden en muziek: Kate Law-Jones

Gently

Learn to dis- cern the light with - in, learn to hear the voice of love.
Seek the light, seek the light,
Hear the voice of the Spi - rit, hear the voice of cre - a - tion.

Learn to lis - ten, learn to dis - cern and then learn to love.
fol - low your heart, o - pen your eyes, learn to love.
Love and peace, joy and har - mo - ny, learn to love. Live in

Learn to lis - ten, learn to dis - cern and then live in love.
Fol - low your heart, o - pen your eyes, live in love.
love and peace, joy and har - mo - ny, live in love.

This may be performed as a round or by starting with one line then adding the second etc.

Quakers

Citaat van de maand, door Willem Furnée

“De oude mens aanbidt een God die ver weg is, maar hij kent hem niet en weet niet waar hij is. Hij kent de Heer alleen indirect, door tussenkomst van een voorganger, of via geschriften.

De nieuwe mens aanbidt een God die dichtbij is, waar hij woont in zijn Heilige Tempel [1 Korintiërs 6:19]. Die mens kent hem door Gods eigen Woorden direct vanuit zijn verblijfplaats en niet indirect via andere mensen.”

James Nayler, 1616-1660

Dat is toch niet te geloven: God in ieder mens! Wat mij zelf betreft kan ik mij er nog wel iets bij voorstellen. Ik ben over het algemeen wel prettig in de omgang denk ik. Maar ik ken best wel mensen waar dat heel anders ligt. En er zijn extremen waarin ik echt God niet kan ontdekken!

Zo oordelend over andere mensen, met een blinde vlek voor mijn eigen tekortkomingen, verdwijnt mijn vertrouwen in ‘dat van God’ in ieder mens als sneeuw voor de zon. Herken je dit ‘probleem’? Zo niet dan kun je dit artikel-tje overslaan.

De gemakkelijkste oplossing is om de blinde vlek te accepteren en te blijven oordelen over anderen en genoeg te nemen met het feit dat je ‘dat van God’ in ieder geval in jezelf herkent en je niet druk te maken over het feit dat je dit niet in andere mensen herkent.

George Fox wijst ons echter een andere weg: het zoeken van de stilte en de confrontatie aan durven van het innerlijk Licht in jou met het Duister in jezelf. Het Licht toelaten dat alle duisternis aan het licht brengt. Een pijnlijk en langdurig proces. Maar de beloning is grandioos: het Licht zien in IEDER mens en een gevoel van diepe verbondenheid.

Wat leeft er in jezelf dat het Licht niet kan verdragen? Durf je die vraag te omarmen en te overdenken? Voor deze zelfreflectie is moed nodig, geduld, uithoudingsvermogen en onbaatzuchtigheid. Allemaal niet zo eenvoudig. Maar gelukkig ben je niet alleen. Er zijn niet veel Vrienden in Nederland, maar hopelijk genoeg om er één (of misschien zelfs een paar) te vinden die je wil(len) helpen en bij wie je veilig voelt. En als dat niet het geval is dan wordt het hoog tijd dat we als Genootschap de stilte zoeken om van daaruit wegen te verkennen die in deze lacune kunnen voorzien.

In memoriam: Riet Eyberts

1931-2020

Door Irene Peters

Sommigen van jullie kennen haar nog wel als Riet Savert en dat is al heel lang geleden. Ooit was ze lid van het Genootschap, dat herinner ik me nog goed. Ze was er zeer bij betrokken. Ze was een bevlogen vredesactiviste, was zeer creatief en een heel goede vriendin van mij. Ze was ook een kleurrijk persoon, wat haar door haar kinderen en zeker door haar echtgenoot, niet altijd in dank werd afgenomen. Ze maakte ook prachtige schilderijen en hield veel van de natuur. Toen ze nog lid was van het Genootschap heeft ze veel voor ons betekend. Vooral voor Laura van de Hoek-Ostende. Laura, ook zo'n artistiek en sociaal bevlogen persoon, die naar Moskou ging om contacten te leggen tijdens de koude oorlog. Ik heb haar nog bezocht, toen ze al in Norg in het bejaardenhuis woonde.

Ze heeft vaak voor Laura gezorgd, toen het nodig was. Gewoon, dagelijkse dingen, die Laura niet meer kon. En Laura was ook bepaald geen gemakkelijk persoon, maar wel inspirerend. Miep Lieftinck leefde toen ook nog. Het was in de tijd, dat ik lid was van het Centrum voor Geweldloze Weerbaarheid, later de SVAG. Adeline Salomé kwam toen met een soort communicatiecursus, een groep waarin geestelijk gezonde mensen konden leren om beter naar elkaar te luisteren, meer open te staan voor elkaar. Dat werd door de Quakers met vreugde begroet en Riet deed mee en ik ook.

Ze was na haar huwelijk al verhuisd naar Dieren, waar ik vaak op de fiets naar toe ging. Nu vertrok ze naar een afgelegen, maar wel heel mooie plek in Friesland, bij de Waddenzee. Ik ben er nog heel wat keren geweest.

Riet was heel handig en toverde het oude koophuis om tot een 'Bed-and-Breakfast'. Ze hield veel van dieren, die haar vaak de liefde gaven, die ze bij mensen niet altijd heeft kunnen vinden.

Ze was een heel sterke persoonlijkheid, een leuk mens en heel gastvrij. Twee dochters van haar zijn ook kunstenaars geworden.

Ze is 89 geworden en het was voor mij heel onverwacht, dat ze is heen gegaan. Ze heeft in stilte, met naaste familie, afscheid van het leven genomen.

Op de kaart, hierboven, staat een prachtige foto, met stokrozen.

Dat zegt wel alles over haar.

Een Gebed

Van Mark Russ, naar Efeziërs 4: 1-16. Voor de cursus 'Equipment for Ministry' aangepaste versie. Vrij vertaald door Frieda Oudakker

De Geest roept ons.

De Geest roept ons allemaal.

Het Licht verlangt naar ons. Het verlangt, dat wij het volgen, dat wij erin wandelen, niet alleen als individu maar als gemeenschap.

Mogen wij deze roeping waarmaken, met bescheidenheid en zachtaardigheid, met geduld, elkaar liefdevol verdragen en hard werken om verenigd te worden in de Geest van Vrede.

Er is één wereld, één mensheid. En er is één Geest, één Licht, één Goddelijke Liefde. Het is binnen ons en buiten ons. Het beweegt door ons heen en vult alles.

Binnen deze eenheid is er verschil, omdat we allemaal een verscheidenheid aan geschenken hebben gekregen.

Sommigen van ons zijn begaafd in het zorgen voor anderen, sommigen hebben diepe spirituele wijsheid, sommigen hebben de innerlijke kracht om moedig op te komen voor gerech-

verscheidenheid

tigheid, sommigen weten conflicten te herkennen en op te lossen, sommigen hebben de gave anderen te bekrachtigen, anderen zijn inspirerende leraren, sommigen stellen de juiste vragen, sommigen zijn begiftigd met standvastig geloof, sommigen hebben de gave open te zijn over hun zwakheden, zodat anderen zien dat ze daar niet alleen in zijn.

Al deze gaven rusten ons toe voor het werk om te dienen, dienstbaarheid te zijn aan het opbouwen van 'het lichaam van geloof', totdat iedereen de ingevingen van liefde en waarheid in hun hart leert kennen en erop vertrouwen.

Als we groeien in onze gaven, worden we volwassen mensen van geloof. De wereld heeft volwassen mensen nodig die geworteld zijn in liefdevolle trouw, mensen die niet gemakkelijk te misleiden zijn, mensen die vol vertrouwen spreken en handelen vanuit bescheidenheid, waarheid en liefde. Mensen die hun eigen unieke rol spelen in een lichaam dat groeit en zichzelf opbouwt in Liefde.

Mogen we dus samen aan het begin van deze twee jaar van leren en ontdekken, leven naar het Licht dat ons is gegeven, met nederigheid en zachtaardigheid, met geduld, met liefde voor elkaar, strevend om verenigd te zijn in de Geest van Vrede.

De Deventer gespreksgroep heeft twee bijeenkomsten gewerkt met deze tekst. Één keer met het hele gebed. En de tweede keer hebben we elkaar verteld welke gaven wij in ons leven hebben meegekregen en hoe we dat zijn tegen gekomen.

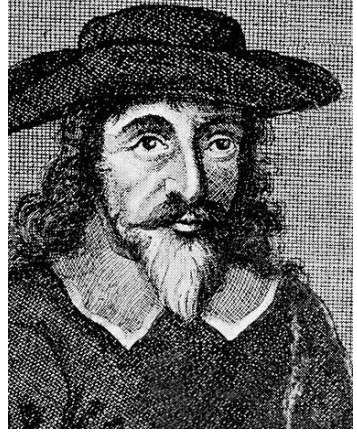
Ieder vertelde tien minuten over die gaven. Daarna was er 5 minuten gelegenheid om aan degene die aan de beurt was te vertellen welke gaven de anderen van de groep gezien hadden.

Het was een ziel-verrijkende ervaring. Prachtig om mensen te zien oplichten als ze over hun gaven vertelden en bij de 'warme douche' die ze daarna van de anderen kregen.

Wat een inspirerend gebed!

There is a spirit which I feel

Door Erik Dries

James Nayler 1618–1660

Kenneth Boulding heeft 26 sonnetten geschreven tussen 1939 en 1942 (!), gebaseerd op de woorden die James Nayler twee uur voor zijn dood heeft gesproken.

Ik kon het niet laten om een poging te wagen de sonnetten te hertalen. Dat ging soms aardig en soms ook niet. Ik heb me die vrijheid gegund. Nr. 1 stond in het vorige nummer van de Vriendenkring (blz 20 en 21), hier volgt nummer 2.

Dit is de tekst van Nayler:

“There is a spirit which I feel that delights to do no evil, nor to revenge any wrong, but delights to endure all things, in hope to enjoy its own in the end.

Its hope is to outlive all wrath and contention, and to weary out all exaltation and cruelty, or whatever is of a nature contrary to itself. It sees to the end of all temptations.

As it bears no evil in itself, so it conceives none in thoughts to any other.

If it be betrayed, it bears it, for its ground and spring is the mercies and forgiveness of God.

Its crown is meekness, its life is everlasting love unfeigned; it takes its kingdom with entreaty and not with contention, and keeps it by lowliness of mind.

In God alone it can rejoice, though none else regard it, or can own its life.

It’s conceived in sorrow, and brought forth without any to pity it, nor doth it murmur at grief and oppression. It never rejoiceth but through sufferings; for with the world’s joy it is murdered.

I found it alone, being forsaken.

I have fellowship therein with them who lived in dens and desolate places in the earth, who through death obtained this resurrection and eternal holy life.”

Het tweede Nayler sonnet door Kenneth Boulding,
met een hertaling van Erik Dries.

<i>II. That delights to do no evil</i>	<i>II. Waarom goed doen?</i>
<p><i>SHALL I be good because of some reward, Because the virtuous act pays dividends In candy bars, the approving nods of friends, In many tongues to praise, and hands to applaud, In riches, honours, lavishly out- poured ? Or, since to ruin all things earthly tend. Shall I be good to gain the great- est end, The crown of bliss that Heaven may afford ?</i></p> <p><i>Ask the sweet spring upon the mountain top What makes his sinless water flow so free : Is it the call of some far-distant sea. Or the deep pressure that no crust can stop? No conscious end can drag us out of sin. Unless clear goodness wells up from within:</i></p>	<p><i>Zal ik goed doen vanwege een beloning? Ja ja, goed doen geeft rente In de vorm van applaus en vleiershoning, Snoepgoed en complimenten! Dan word ik geëerd en rijk als een koning! Of zal ik, omdat je dat allemaal niet moet geloven Mikken op een andere bekro- ning: Een zegen— zoals ze zeggen — van boven?</i></p> <p><i>Vraag de bron in de bergen naar het procedé: Hoe zij een rivier laat beginnen; Komt het door de lokroep van de zee, Of door een onstuitbare kracht van binnen? Door een bewust gekozen doel verandert niet ons zwakke ge- drag: Het is een bron van pure goed- heid van binnenuit die dat vermag.</i></p>

Kinderen en 'alleen zijn'

Door Elise Boulding, ingezonden en
vertaald door Erik Dries

Stukjes uit Pendle Hill Pamphlet 125 'Children and solitude' 1983.

Elise begint met een herinnering aan 'some fruits of solitude' van William Penn.

En vertelt dan over haar onderzoek naar kinderen en 'solitude' (de vertaling is 'eenzaamheid', maar Elise schrijft over de tijd dat kinderen even op zichzelf zijn, alleen met zichzelf zijn). En ze constateert dat het vooral als negatief of ziekelijk beschreven wordt. Onder hoofdstukken als teruggetrokken gedrag, vervreemding, introversie, isolatie of gewoon eenzaamheid.

De positieve kanten van alleen zijn waren moeilijk te vinden. En zij vindt ze wel belangrijk.

"Ik ga nog een stapje verder en zeg dat de mens op een spiritueel doodlopende weg zal komen, als hij geen tijd neemt om alleen te zijn zodat er dingen binnen in hem kunnen gebeuren. Het is mogelijk om kinderen en volwassenen te laten verdrinken in een constante stroom van stimuli.

Om hen te dwingen zoveel energie te besteden aan de buitenwereld, dat het innerlijke leven en de creatieve verbeelding, die daaruit voortvloeit, verdroogt of krimpt."

Dan beschrijft ze het gevaar van zintuiglijke deprivatie; als je geen prikkels van de buitenwereld krijgt gaan de hersenen zelf prikkels maken en ga je bijvoorbeeld hallucineren. Maar

'Continue hallucinatie is niet het gevaar voor de meeste van de kinderen. Zij worden eerder geconfronteerd met het gevaar van wat wij fantasie-onttrekking zouden kunnen noemen. Ze hebben niet genoeg perioden van terugtrekking uit stimulatie van buitenaf, en moeten daarom vertrouwen op het ontwikkelen van een reeks stereotiepe reacties op die omgeving om zichzelf te beschermen tegen het moeten omgaan met meer percepties dan ze aankunnen.'

'We vinden het gewoon dat 'alleen zijn' van essentieel belang is voor de creatieve kunstenaar of bij het ascetisch verlangen naar het heilige, maar we realiseren ons niet wat een onmisbare voorwaarde het is voor alle mentale en spirituele ontwikkeling.'

Ze heeft het verder over het moment dat een kind zich realiseert dat het iemand is. Over religieuze opvoeding.

'Tegenwoordig is een kind alleen al erg genoeg, maar geef hem dat zwarte boek (de Bijbel?) in zijn hand en je vraagt echt om problemen!'

Over de eerste Quakers

'Voor de vroege Quakers was het recept voor religieuze opvoeding eenvoudig: geef het levende menselijke voorbeeld van een door God gericht leven in het gezin en de meeting; zorg voor voldoende kansen voor religieuze ervaring in worship binnen de familiekring en in de meeting; geef tijd voor het lezen van de bijbel en persoonlijke reflecties in afgezonderdheid.'

Tegenwoordig zouden we niet zomaar extra tijd geven aan het proces van 'religieuze ontwikkeling': meer intellectuele synthese, meer schoonheids ervaring, en meer aandacht voor maatschappelijke zorg. Maar we zien gemakkelijk dat kritische ingrediënt van 'alleen zijn' over het hoofd, zonder welke de identiteit van de zoekende ziel voor altijd ongedifferentieerd blijft van het smorgasbord van ervaring waarmee het zich voedt'.

(Haar engels is niet altijd even makkelijk te vertalen, sorry)

Leuk dat ze dan nog even terugkomt op 'the fruits of solitude':

'Dit zijn dan de 'fruits of solitude' voor kinderen: een gevoel van wie en wat we zijn, waar we vandaan komen, hun plek in gods wereld. En uit deze positieve en veilige relatie met het universum komt de vrijheid om te 'spelen' met de schepping in de beste zin van het woord.'

En dan gaat het verder over de vraag hoe we het 'creatieve alleen-zijn' kunnen stimuleren bij het kind. Ze laat dan o.a. Rufus Jones aan het woord over de zondagse Quaker bijeenkomst:

'het lijkt niet nodig om Quaker stilte uit te leggen aan kinderen ... ze voelen wat het betekent. [...] Ik betwijfel of er een andere manier van 'godsdienst' is, die met een subtielere kracht werkt of die de morele en spirituele beleving van het kind op een effectievere manier aan het werk zet.'

En ze eindigt met haar zorgen over de drukke agenda's van kinderen, en pleit voor meer aandacht voor 'de Interne Coördinator' en het alleen-zijn, om die Interne Coördinator te kunnen horen.

Kernwapens

Kanttekeningen van de Raad van Kerken bij de brief van minister Blok over Kernwapens.

door Kees Nieuwerth, 19 juni 2020

Minister Blok stuurde een brief over het Nederlandse beleid inzake kernwapens naar aanleiding van de verklaring die de Raad van Kerken opstelde tegen de nieuwe kernwapenwedloop. De reactie van minister Blok geeft mij een dubbel gevoel.

De minister bevestigt nog-

maals dat de Nederlandse regering ‘zich zal blijven inzetten voor een kernwapenvrije wereld’ en geeft een aantal voorbeelden van actieve Nederlandse deelname aan overleg in internationaal verband. Goed ook dat de minister schrijft dat ‘wij ons bewust zijn van de humanitaire en andere gevolgen van de inzet van kernwapens’. Dit zouden we dan internationaal ook duidelijker naar voren moeten brengen. Immers – zoals ook *Fred van Iersel* (op de website van de Raad van Kerken) reeds opmerkte – leidt dit nog niet tot concrete stappen om tot uitvoering van artikel VI van het Non Proliferatie Verdrag (NPV) over te gaan: namelijk de verplichting tot alomvattende en verifieerbare uitbanning van kernwapens door middel van internationale onderhandelingen.

De NAVO-bondgenootschappelijke verplichtingen

De Raad van Kerken deed het voorstel dat Nederland als lidstaat van de VN het Verdrag tot een Verbod op Kernwapens (TPNW) zou moeten ondertekenen. De minister stelt in reactie op dit voorstel dat Nederland dit niet kan doen. Hij beroept zich op de ‘NAVO-bondgenootschappelijke verplichtingen’ die dit onmogelijk zouden maken.

De woorden nucleaire wapens of kernwapens staan echter nergens in het Noord Atlantische Verdrag. Het NAVO-verdrag spreekt zich helemaal niet uit over welke wapens er ingezet zouden moeten/kunnen worden bij de verdediging van het gemeenschappelijk grondgebied. Dus staat het lidstaten vrij om op dat vlak eigen keuzes te maken. Zo hebben Denemarken, Noorwegen en Spanje kenbaar gemaakt dat zij geen kernwapens toelaten op hun grondgebied

in vredetijd. IJsland en Litouwen gaan nog een stap verder en hebben verklaard dat zij de inzet van kernwapens niet toestaan, zelfs niet in conflictsituaties.

De minister verwijst echter naar de strategie van de NAVO. Dit staat in documenten van het NAVO bondgenootschap. Dit is de uitspraak dat kernwapens ‘zolang zij bestaan deel uit zullen maken van de strategie’. Echter in diezelfde strategie staat ook dat voorwaarden geschapen moeten worden voor een wereld zonder kernwapens! Dat laatste is volledig in overeenstemming met het Non Proliferatie Verdrag. Dat strategiedocument – in tegenstelling tot het Noord Atlantisch Verdrag zelf – is echter *geen juridisch bindend*, maar een *politiek* document en staat ondertekening van het TPNW niet in de weg.

De minister heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat er inderdaad geen juridische belemmeringen zouden zijn voor Nederland om het Verdrag tot een Verbod op Kernwapens (TPNW) te ondertekenen.

Concrete stappen zijn mogelijk!

Waarom doen we dat dan niet? Kennelijk omdat dat verdrag wel gepaard gaat met de verplichting af te zien van de productie, de inzet en de medewerking aan de inzet van kernwapens. Dat is – naar de mening van de Minister – strijdig met de (politieke) strategie van de NAVO. Ondertekening van het TPNW staat echter samenwerking en allianties (NAVO) met andere staten, ook kernwapenstaten, niet in de weg. Alleen vereist het wel *een eigen kernwapenvrije koers*. Gelet op bovenstaande is het namelijk heel wel denkbaar dat Nederland zou besluiten af te zien van de ‘bescherming’ door de ‘atoomparaplu’ van de Verenigde Staten. Dit zou de verplichtingen voortvloeiend uit het Noord Atlantisch Verdrag geen geweld aan doen. Het zou ook inhouden dat Nederland concreet de stap zet om de Verenigde Staten te vragen hun kernwapens van Nederlands grondgebied (Volkel) te verwijderen. Zeker nu er sprake is van ‘modernisering’ van deze wapens (de *nieuwe kernwapenwedloop*), hetgeen helemaal in strijd is met het Non Proliferatie Verdrag, waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd.

De minister acht het TPNW geen effectief instrument voor algehele kernontwapening. Daar kan tegenover gezet worden dat het TPNW als het ware rechtstreeks voortvloeit uit artikel VI van het NPV. De minister stelt ook dat het TPNW geen brede steun zou hebben. Maar het werd door maar liefst 122 lidstaten van de VN aangenomen en zodra 50 lidstaten het hebben geratificeerd wordt het van kracht. Inmiddels hebben al 38 lidstaten het verdrag geratificeerd, waaronder ook het Vaticaan. In zijn verklaring tegen de nieuwe kernwapenwedloop bepleit de Raad van Kerken dat Nederland als lidstaat van de VN het voorbeeld van die landen volgt en het TPNW ondertekent. Dat zou pas echt ‘inzet voor een kernwapenvrije wereld’ zijn!

Kees Nieuwerth is vicevoorzitter van de Raad en lid van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Reactie van Edy Korthals Altes, oud-voorzitter sectie Internationale Zaken van de Raad van Kerken:

“De zo fraai lopende zinnen van Minister Blok over de positieve instelling van Nederland verhullen een gruwelijke werkelijkheid. Er is nu een ongekende voorbereiding op oorlog gaande. Het internationale klimaat is verziekt. Juist Nederland zou nu aan de vooravond van de hernieuwde wapenwedloop krachtig stelling moeten nemen tegen de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens op Nederlands grondgebied: dat kan wanneer én het UN Verdrag Tegen Kernwapens (ICAN) getekend wordt én door duidelijk te maken dat er een nieuwe situatie is ontstaan inzake Volkel door de voorgenomen modernisering.

Vooraf na de publicatie van de Amerikaanse top secret documenten, die recentelijk gepubliceerd werden, waaruit blijkt dat Nederland geen enkele zeggenschap heeft over de inzet van Amerikaanse kernwapens. Nederlanders moeten goed weten, dat nu de situatie zo is dat Nederlandse militairen met Nederlandse vliegtuigen de Amerikaanse kernwapens zouden moeten inzetten op bevel van een president, die niet bij iedereen vertrouwen wekt. Ook ligt hier een politiek zeer gevoelig probleem: is deze geheime afspraak met de VS niet in strijd met de grondwet? Blok’s bloemrijke woorden over onze vreedzame intenties verhullen de ijzeren hand die erachter zit. De minister gaat voorbij aan het feit dat ondertekening van het UN-Verdrag Tegen Kernwapens een sterk positief signaal zou afgeven.”

Het kwaad zit in de details

De enorme kracht en omvang ervan is beangstigend.

Door Noël Staples

Gedachte van de week: uit 'The Friend' 21 augustus 2020

'Net als schoonheid bevindt kwaad zich in de ogen van de toeschouwer. Niets in het universum is intrinsiek slecht, net zo min als er iets intrinsiek mooi is. Acht kilometer boven het aardoppervlak zijn de leefomstandigheden voor mensen vijandig. Het is er -40° en maar $1/3$ van de luchtdruk die nodig is om te ademen.

Maar we zouden het net zo min kwaadaardig noemen als in het gedicht van William Blake's de 'Tyger' als kwaad wordt beschouwd, gezien de gelegenheid en eetlust. Dingen zijn alleen mooi of slecht zoals wij ze zien. Genesis begint: 'In den beginne schiep God de hemel en de aarde ... en de Geest van God zweefde over de wateren.' Het kan ook zijn dat de geest van God overall

is, op de wateren en in de hemel. Met 'hemel' werd vermoedelijk bedoeld wat mensen zagen toen ze naar de hemel keken en miljoenen sterren zagen. Of misschien heeft God de hemel rond 'Gods -zelf' geschapen. Hoe dan ook, deze geest van God kan erin bewegen. De schrijvers van Genesis hebben niet geweten dat sterren op de een of andere manier zonnen zijn, zoals onze eigen zon. Onder deze miljarden sterrenstelsels, elk vol met miljarden sterren, zullen er zeker één of twee zijn zoals de onze, misschien zelfs met een op koolstof gebaseerde levensvorm. Sommigen zeggen dat het hele universum een levend organisme is, een idee waarmee ik veel sympathie voel.

Misschien is ons menselijk leven slechts één kleine manifestatie (plaag?) van het hele universum van onze huidige kennis. Het is deze geest van God waarvoor ik denk dat ik gevoelig ben. Ik ervaar het als een 'aanwezigheid' en mijn

universum

The Tyger, gedicht van William Blake

rationele geest kan er niet mee worstelen. Het kan zijn dat deze geest dezelfde is waarmee mensen door de eeuwen heen hebben geworsteld. Ik heb deze geest nog nooit als schadelijk ervaren en ben het eens met James Naylor die opmerkte: 'Er is een geest waarvan ik voel dat hij er plezier in heeft geen kwaad te doen'.

Soms is de enorme kracht en omvang ervan echter beangstigend en het lijkt het soms een koud randje te hebben. Velen hebben geprobeerd deze ervaring onder woorden te brengen. Maar woorden, de instrumenten van de rede, komen nooit bij het wezen zelf.

Woorden zijn van volgens Gerald Hewitson van onuitsprekelijke schoonheid, vreugde, eendracht, liefde die door het universum stroomt.

Volgens Pythagoras zijn zij het scheppingslied, de muziek van de sferen.

Mijn punt is dat de geest van God in alles is, goed en kwaad, maar deze geest is op zichzelf niet slecht. Het kwaad is iets dat alleen mensen kunnen zijn of doen. Het komt alleen voor bij mensen. Als we toestaan dat de geest van God onze gids is, om het zijn vrije loop te geven, zouden we misschien veel minder kwaad doen. Maar de paradoxale vraag blijft: als de geest van God in alles aanwezig is, inclusief de dingen die mensen als kwaad ervaren, waarom ervaar ik dan, net als Naylor en anderen, de Geest als goedaardig?

Gezien het feit dat we de som zijn van onze levenservaringen, welke rol spelen woorden dan in onze waarneming?

*Twee kanten van onze
waarneming*

Leren van John Woolman.

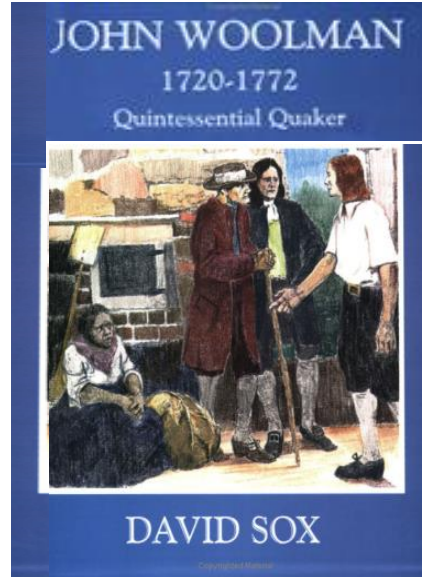
De tweede bijeenkomst van Quakers en Ik

Door Marlies Tjallingii

Van tevoren heb ik een vertaling gemaakt van de informatie over John Woolman op Wikipedia. Ook lezen we de teksten in Quaker Geloven en Werken.

Ik geloof dat overal waar de liefde Gods werkelijk tot uitdrukking wordt gebracht en wij er zorg voor dragen een juist bewind te voeren, een gevoel in ons zal ontwaken van hartelijke zorg voor alle schepselen, die aan ons zijn onderworpen en dat wij dan zullen zorgen ook de dieren niet te beroven van de vreugden des levens, die de grote Scheppers hun heeft toegedacht.

John Woolman, 1763, Quaker Geloven en Werken, bladzijde 38 en 39

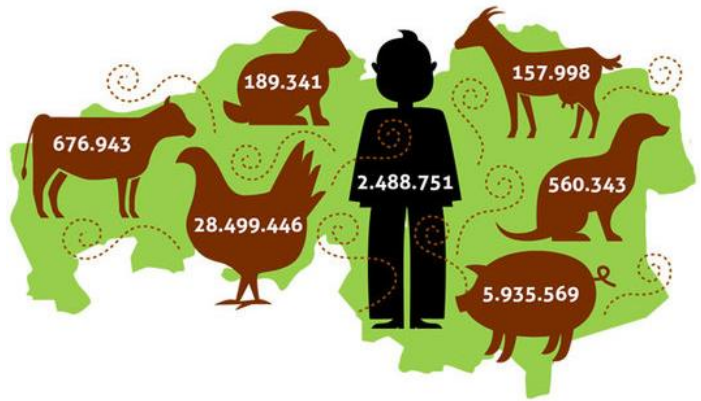
Uit de online bijeenkomst:

Is John Woolman een irritant mens omdat hij zo helemaal alles goed doet? Hoe houdt hij ons een spiegel voor waarin we zien dat wij het misschien niet zo radicaal doen als hij? Dat zijn vragen die boven komen.

Hij deed de dingen niet omdat hij het moest voor anderen, maar omdat het uit zijn eigen ziel kwam. Liefde was het eerste ding. Hij had een concern en werd daarin ook ondersteund door zijn eigen Quakergroep. Hij reisde met een 'travelling minute' van de groep en werd als Quaker ontvangen. Ook al keken ze in Londen vreemd op van die in het wit geklede man uit Amerika. Toch schreef de vergadering wel een zendbrief aan alle Quakergroepen in de wereld met een anti-slavernij verklaring in 1772.

Ik herken in zijn manier van spreken ik-boodschappen: ik kan dit niet voor mijn geweten verantwoorden om dit testament voor u te schrijven dat een slaaf eigendom wordt van een van uw kinderen. Niet: jij moet het anders doen. Hij was ook bereid om het uit te leggen naar de slavenhouder. Hij kon op die manier de ander mee nemen in zijn overwegingen.

Wat zou hij in onze tijd doen? Zou hij er- gens in een klein dorpje leven en dan zijn eigen boom- gaard hebben en zich terugtrekken op zijn eigen erf? Of zou hij dan ook, stel dat dit dorpje in Noord Bra- bant was, ervaren hoe slecht de lucht is en dan kijken hoe hij dit kan bespreken?

*Slechte lucht in Noord-Brabant door te grote veestapel.
Hoe zou John Woolman hiermee omgaan?*

Hoe zou hij de nertsenfokker aanspreken: meevoelend voor de nertsen en ook voor de nertsenfokkers die hun gezinnen hiervan onderhouden?

Hij was zijn tijd ver vooruit! Hij wandelde met God. Hij wilde niet alleen de slaven bevrijden, maar ook de slavenhouders.

Hij was met veel onderwerpen bezig: slavernij, oorlog, geen vlees eten, india- nen, schone kleren.

De vraag is: waar zijn wij kleine John Wool- mannen of -vrouwen? We zijn vaak allemaal actief of actief geweest in vredeswerkgroepen, politieke acties, vluchtelingenzorg, opvang van pleegkinderen en adoptiekinderen.

Welke weerstand zou hij hebben opgeroepen in zijn tijd?

Misschien schrijft hij dat niet in zijn dagboeken. Wij krijgen een beeld van hem dat hij zachtaardig is en niemand tegen de borst wil stuiten en dat hij geen afweer wil oproepen. Hij handelt vanuit een liefde voor alles wat God geschapen heeft.

Wat nemen we mee van John Woolman?

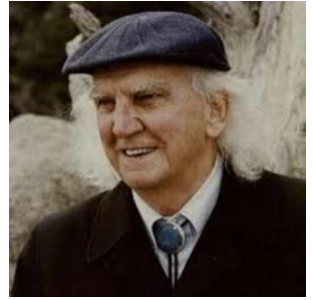
Voor onszelf: Liefdevol leven; diep authentiek geloof, waar hij kracht uit putte; niet wanhopen, maar doen; leven vanuit je ziel of diepe overtuiging; hier sta ik, ik kan niet anders.

We spreken af dat we op 20 augustus ons bezig houden met een Quaker- vrouw: Lucretia Mott die leefde van 1793 tot 1880. Een beschrijving staat op bladzijde 45 en 46 van Quaker Geloven en Werken.

De eerst volgende bijeenkomst is op 17 september over Elisabeth Fry.

Je kunt je opgeven voor die avond bij marliestjallingii@home.nl.

De Economie van Ruimteschip Aarde

Door Kenneth Boulding, bespreking door Erik Dries
'The Economics of the Coming Spaceship Earth'

Kenneth E. Boulding (1966)

'De "gesloten aarde" van de toekomst vereist economische principes die enigszins verschillen van die van de open aarde van het verleden. Omwille van het beeldende ben ik geneigd om de open economie de "cowboy economie" te noemen. De cowboy, als symbool voor de oneindige vlakten en ook geassocieerd met roekeloosheid, uitbuiting, romantisch en gewelddadig gedrag. Dat is kenmerkend voor open samenlevingen.'

De gesloten economie van de toekomst zou ook de "ruimtevaarder" economie kunnen worden genoemd. Waarin de aarde één ruimteschip is geworden, zonder onbeperkte reservoirs van ook maar iets. Waarin de mens zijn plaats moet vinden in een ecologisch kringloopsysteem dat in staat is om materie continu te reproduceren, ook al ontkomt het niet aan het de noodzaak van de toevoeging van energie.

Ruimteschip Aarde

Het verschil tussen de twee soorten economie wordt het duidelijkst in de houding ten opzichte van consumptie. In de cowboyeconomie wordt consumptie als een goede zaak beschouwd en productie eveneens.

Als er oneindige reservoirs zijn waaruit grondstoffen kunnen worden verkregen en waarin afval kan worden ϵ gedeponereerd, dan is de doorvoer een goede maatstaf voor het succes van de economie.

Daarentegen, in de ruimtevaarder economie, is de productie en consumptie helemaal niet de succesfactor. Daar gaat het om de aard, omvang, kwaliteit en complexiteit van de totale voorraad. Waaronder de toestand van de menselijke lichamen en geesten die in het systeem zijn opgenomen. In de ruimtevaart-economie gaat het ons vooral om voorraadonderhoud en elke technologische verandering die resulteert in het behoud van een bepaalde totale voorraad met een verminderde doorvoer (dat wil zeggen minder productie en verbruik) is duidelijk een winst. Dit idee dat zowel de productie als de consumptie slechte

dingen zijn in plaats van goede dingen is heel vreemd voor (klassieke) economen.

Je zou kunnen zeggen, waarom zou je je zorgen maken over dit alles. De ruimtevaarder economie is immers nog ver weg (mensen die nu leven zullen het toch niet meer mee maken?). Dus laten we eten, drinken, geld uitgeven en vervuilen, zo vrolijk als we kunnen, en laat het nageslacht zich maar zorgen maken over het "ruimteschip aarde". Het is altijd een beetje moeilijk om een overtuigend antwoord te geven aan de man die zegt: "Wat heeft het nageslacht ooit voor mij gedaan?". De natuurbeschermer heeft altijd terug moeten vallen op nogal vage ethische principes. Tenzij het individu zich identificeert met dit soort meningen, is behoud uiteraard "irrationeel." Waarom zouden we het welzijn van deze generatie niet maximaliseren ten koste van het nageslacht? **Kenneth geeft hierop een interessant antwoord: zoek het zelf maar op (in zijn boek?)**

Wat zeggen Quakers?

Volgens de Happez scheurkalender.

donderdag 9 juli

Leef avontuurlijk.

Quaker Faith and Practice

Quakers: een ondogmatische stroming geënt op de christelijke traditie, opgericht door George Fox in 1649

Het advies van het Quaker-handboek vervolgt:

'Neem bij keuzes het pad dat je de meeste mogelijkheden geeft om je talenten te ontplooiën.

Laat je leven spreken.'

Maak je keuzes met lef. Lef is een Jiddisch woord en betekent 'hart', dus kiezen met lef is kiezen met je hart.

Herdenking Hiroshima

75 jaar geleden viel de atoombom op Hiroshima

Door Marlies Tjallingii

Een paar maanden lang hebben we ons in Zwolle voorbereid op de actie in Zwolle: op 6 augustus 2020. Met een kleine groep (6) mensen, gesteund door Remco Frank van Pax voor Vrede. Hij kwam op 5 maart een verhaal houden in de Stadkamer van Zwolle. Daarna waren er alleen nog online bijeenkomsten om ons voor te bereiden, waar een tweetal van de groep aan meedeed. We hadden ook bijeenkomsten in het huis van Chica en Marlies, met inachtneming van de anderhalve meter afstand. Heel wat mensen hebben kraanvogels gevouwen. Gisteren was het zover dat we op de markt bij de Groende Engel onze zelf-gevouwen kraanvogels uitdeelden, met fel gekleurde visnetjes konden we keurig anderhalve meter afstand bewaren. Het zag er vrolijk uit. Luuk hield een verhaal over de achtergrond van onze actie. Hij deed dat heel uitnodigend, maar het winkelend publiek had daar niet zoveel aandacht voor.

Wel was er aandacht voor het één op één vertellen (of met een groepje) was er aandacht voor onze uitleg van de actie.

Ik had een aantal mooie en leuke ontmoetingen, waar ik energie van kreeg. Ook had ik een aantal afwijzende reacties: “nee, geen belangstelling”. Daar ging mijn energie van naar beneden. Gelukkig kon ik dan even weer opladen voor een volgend gesprek of even contact maken met iemand anders van onze groep.

Waarom staan we hier? Ik begon een aantal keren mijn verhaal met: “Mag ik u een kraanvogel aanbieden?” “Nee dank u wel” was vaak het antwoord. Maar vooral bij kinderen werkte dat wél goed, ook al keken ze dan eerst naar hun ouders of ze wel een kraanvogel mochten pakken. Ik ontdekte dat het beter ging als ik begon met: “Vandaag herdenken we dat het 75 jaar geleden is

Onze voorraad kraanvogels

Klaar voor de start. Foto van Judith van Dijk

dat de atoombom op Hiroshima viel”. Mensen die eerst wilden doorlopen, bleven dan toch staan en reageerden. Ze wilden dan wél een kaart of een kraanvogel of beide.

De eerste ontmoeting was met een vrouw die vertelde dat haar oom Dick Büchel van Steenberghe in Nagasaki was toen de atoombom viel. Hij ging meteen in een fabriek schuilen, zodat hij het heeft overleefd. De vrouw vertelde dat hij vorig jaar is overleden op 99jarige leeftijd. Dit gesprek geeft meteen een verbinding met de boodschap waarvoor we staan: afschaffing van kernwapens!

Ik spreek ook een familie die duidelijk niet uit Zwolle komt. Op dit moment ben ik voorzichtig met de vraag: “Waar komt u vandaar?” Ik lees thuis het boek: ‘De bananen generatie’ van Pete Wing, over Nederlanders met een Chinese achtergrond. Daar leer ik dat ik beter kan vragen: “Wat is uw verhaal?” Nu vraag ik: “Bent u op vakantie hier?”

Dat werkt! Ja we komen uit Kortrijk in België. Wat een verschil hier met de omgang met corona, geen mondkapjes en een relaxte sfeer. Als we in Zeeland, Noord-Holland of Zuid Holland zouden zijn, dan moeten we in België twee weken in quarantaine. Ze vinden het fijn om een kraanvogel mee te nemen. De kinderen willen ook graag een kraanvogel.

Mijn verhaal over de kraanvogels verandert een beetje. Mag je pas een wens doen als je 1000 gevouwen hebt, of doe je een wens en ga je dan 1000 kraanvogels vouwen in de hoop dat dan jouw wens uitkomt?

Een jonge man zegt: “Hoeveel hebt u er al gevouwen?” Ik zeg: “Nou misschien wel 200”. “Dan komt uw wens nog niet uit!” “Weet je: ieder gesprek dat ik heb, waarin ik contact heb, is een deel van mijn wens voor vrede!” Dat begrijpt hij en hij gaat met een kraanvogel en een kaart op weg!

Ik spreek een man aan die in de dertig is, denk ik. “Nee dank u mevrouw, ik hoef geen kraanvogel! Ik probeer

Op veilige afstand met een visnetje vol met kraanvogels

goederen te minderen! Ik was vorig jaar op vakantie in Japan en toen ben ik ook in Hiroshima en Nagasaki geweest. Ik heb daar de kraanvogels gezien!" Daar hoeft ik niets aan toe te voegen. Ik bedank hem voor zijn verhaal en betrokkenheid!

Op een bankje zitten een man en een vrouw, de man eet een ijsje. Ik spreek hen aan. Vooral de man reageert. Hij vertelt dat hij nog eind jaren 70, begin jaren 80 van de vorige eeuw in Den Haag heeft gedemonstreerd. Hij vraagt mij: "Wat is je doel?" "Een stukje bewustwording van het probleem dat de wereld vol is met kernwapens! En mijn doel is al voor een deel gerealiseerd als ik een gesprek kan hebben, zoals nu met jullie!" We wensen elkaar een fijne avond!

Er komt een gezin aan lopen, vader, moeder met drie kinderen. Ik spreek hen aan. De vader geeft aan dat hij me niet verstaat. Misschien kan ik met zijn zontje in het Nederlands praten, of met hem in het Engels. Ik begin in het Engels en heb wel de moed om te vragen of ze in Zwolle wonen en waar ze vandaan komen! Ja, we wonen in Zwolle voor werk, maar we zijn afkomstig uit Servië. Daar was ik vorig jaar nog in Sombor en Novi Sad en Belgrado! In Novi Sad hebben we gestudeerd. Nu werken we hier. Verbinding maken met wat zich aandient. De kinderen mogen alle drie een kraanvogel uitzoeken.

Er zit in mijn netje een mooie gouden kraanvogel. Een jongetje dat met zijn vader en moeder en een broertje over de markt loopt, heeft eerst een kraanvogel uitgezocht. Maar dan ziet hij die mooie gouden kraanvogel. Van Vader mag het eigenlijk niet, maar ik vind het goed dat hij de gouden kraanvogel mee neemt. Ook nemen ze een kaart mee.

Ik spreek ook een echtpaar dat uit Groningen komt. Ze vertellen dat hun zoon Japans studeert. Hij houdt van talen studeren. Dus het verhaal over Japan sluit aan. Ze vertellen ook dat hij veganistisch eet en dat zij dat ook doen, nadat ze al vegetarisch aten. Ik herken hun verhaal en vertel dat ik ook veganistisch eet en in Bedum (Groningen) geboren ben!

Om kwart over acht zegt Chica: we stoppen ermee!

Ik heb veel positieve reacties gehad. Onze kraanvogels zijn nog lang niet op, maar dat was ook niet het doel. We brengen onze spullen naar de fractiekamer van Groen Links. Wat fijn dat we daar bij elkaar konden komen en onze spullen konden klaar maken en ook achter laten voor een volgende keer.

We drinken met vier dames nog een drankje op anderhalve meter voordat we weer naar huis gaan.

Wat een indrukken opgedaan in vijf kwartier met een netje met kraanvogels en kaarten op de markt in Zwolle!

Acht manieren om geweldloos te verdedigen tegen terreur

George Lakey Quaker Speak apr. 2016

Niet-militaire technieken hebben in werkelijke historische gevallen de dreiging van terreur verminderd. Bovendien kunnen ze worden toegepast door het maatschappelijk middenveld, zonder te wachten op regering. Een van mijn meest populaire cursussen aan het Swarthmore College was gericht op de uitdaging hoe geweldloos geweld te bestrijden. In feite is de internationale "oorlog tegen het terrorisme na 9/11" bijna overal gepaard gegaan met een grotere daadwerkelijke dreiging van terreur.

Wie wist in de eerste plaats dat niet-militaire technieken in reële historische gevallen de dreiging van terreur hebben verminderd?

Ik verzamelde voor de studenten acht niet-militaire technieken die voor een of ander land hebben gewerkt. De acht vormen de 'gereedschapskist' waarmee de studenten moesten werken. We hebben geen tijd besteed aan het bekritisieren van militair terrorismebestrijding omdat we meer geïnteresseerd waren in alternatieven. Elke student koos een land ergens in de wereld dat momenteel wordt bedreigd door terrorisme en, in de rol van adviseur naar dat land, bedacht vanuit onze geweldloze gereedschapskist een strategie voor defensie. Het was zwaar werk en zeer stimulerend.

Studenten hielden vooral van brainstormen over synergetische effecten - wat gebeurt er bijvoorbeeld wanneer techniek 3 ook inwerkt op techniek 2 en 5? Destijds wenste ik dat we een extra semester hadden om de complexiteit van het maken van de tools niet alleen additief te maken, maar om te ontdekken hoe het geheel krachtiger werd dan de som van de delen.

Sommige studenten die aannamen dat militaire verdediging cruciaal is, stonden open voor een groter perspectief. Ze realiseerden zich dat, gezien het succes dat sommige landen hebben gehad met slechts twee of drie van de tools, er een aanzienlijk onbenut potentieel is: wat als landen alle tools samen zouden gebruiken, met de resulterende synergiën tot gevolg? Voor mij rees de

vraag: waarom kon de bevolking niet volledig vertrouwen op de geweldloze gereedschapskist voor hun verdediging tegen terreur?

Wat zijn de acht technieken?

1. Bondgenootschapsbouw en de infrastructuur van economische ontwikkeling

Armoede en terrorisme hangen indirect met elkaar samen. Economische ontwikkeling kan rekruten verminderen en bondgenoten winnen, vooral als de ontwikkeling op democratische wijze plaatsvindt. Het terrorisme

Hoe kunnen we samen gemeenschappen beschermen die bedreigd worden door geweld?

van het Ierse Republikeinse leger in Noord-Ierland werd bijvoorbeeld sterk verminderd door de basis, het scheppen van banen en de economische ontwikkeling.

2. Vermindering van culturele marginalisering

Zoals Frankrijk, Groot-Brittannië en andere landen hebben geleerd, is het marginaliseren van een groep binnen uw bevolking niet veilig of verstandig; onder die omstandigheden groeien terroristen. Dit geldt ook op mondiaal niveau. Veel marginalisering is onbedoeld, maar kan worden verminderd. "Vrijheid van de pers", bijvoorbeeld, verandert in "provocatie" wanneer het een bevolking die al eenzijdig is, verder marginaliseert, zoals moslims in Frankrijk. Toen Engelstalig Canada de marginalisering verminderde, verminderde het de dreiging van terrorisme vanuit Quebec.

3. Geweldloos protest / campagnes onder de verdedigers, plus ongewapende civiele vredeshandhaving

Terrorisme vindt plaats in een grotere context en wordt daarom beïnvloed door die context. Sommige terreurcampagnes zijn mislukt omdat ze de steun van het volk verloren. Dat komt omdat het strategische gebruik van terreur vaak is om aandacht te trekken, een gewelddadige reactie uit te lokken en meer steun te krijgen bij de bredere bevolking.

De opkomst en ondergang van steun voor terrorisme wordt op zijn beurt beïnvloed door sociale bewegingen die gebruik maken van mensenmacht of geweldloze strijd. De Amerikaanse burgerrechtenbeweging heeft de bedreiging van de Ku Klux Klan voor activisten op briljante wijze aangepakt. De geweldloze tactiek verminderde de aantrekkingskracht van de KKK onder

blanke segregationisten. Voor activisten was het gevaarlijk als er geen effectieve wetshandhaving was voor hun bescherming. Sinds de jaren tachtig hebben pacifisten en anderen een extra, veelbelovend instrument ontwikkeld: opzettelijke en geplande ongewapende civiele vredeshandhaving. (Bekijk bijvoorbeeld Peace Brigades International: <https://www.peacebrigades.org>.)

4. Pro-conflicteducatie en training

Ironisch genoeg komt terreur vaak voor wanneer een bevolking conflicten probeert te onderdrukken in plaats van daar uitdrukking aan te geven. Een techniek om terreur te verminderen, is daarom het verspreiden van een pro-conflicthouding. Daarbij horen geweldloze vaardigheden die mensen ondersteunen bij het aangaan van conflicten om zo hun grieven volledig te kunnen uiten.

5. Herstelprogramma's na terrorisme

Niet alle terreur kan worden voorkomen, evenmin als alle misdaad. Houd er rekening mee dat terroristen vaak het doel hebben om de polarisatie te vergroten. Herstelprogramma's kunnen die polarisatie helpen voorkomen, waarbij de cyclus van haviken aan de ene kant de haviken aan de andere kant 'bewapent'. Een plaats waar we deze cyclus van geweld hebben gezien, is de strijd tussen Palestina en Israël.

Herstelprogramma's bouwen veerkracht op, zodat mensen niet star worden van angst en zelf vervullende profetieën maken. De sprong voorwaarts in traumabegeleiding is relevant voor deze techniek, samen met innovatieve rituelen zoals die welke de Noren gebruikten na het terroristische bloedbad in 2011 daar.

6. Politie als vredesfunctionaris: de infrastructuur van normen en wetten

Politiewerk kan veel effectiever worden door meer gemeenschapsbeheer en vermindering van de sociale afstand tussen de politie en de buurten die zij bedienen. In sommige landen vereist dit

een omvorming met nieuwe waarden van de politie van verdedigers van het eigendom van de dominante groep tot echte vredesfunctionarissen; getuige de ongewapende IJslandse politie. Landen als de Verenigde Staten moeten zich aansluiten bij de groeiende wereldwijde infrastructuur van de mensenrechten die tot uiting komt in het Landmijnenverdrag en het Internationaal Strafhof,

en moeten verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen ambtenaren die vermoedelijke oorlogsmisdadigers zijn.

7. Beleidswijzigingen en het concept van roekeloos gedrag

Regeringen maken soms keuzes die - bijna smeken om - een terroristische reactie uitnodigen. Politicoloog en ooit adviseur van de Amerikaanse luchtmacht Robert A. Pape toonde in 2005 aan dat de Verenigde Staten dit herhaaldelijk hebben gedaan, vaak door troepen op het land van iemand anders te zetten. In zijn recente boek 'Cutting the Fuse' geven hij en James K. Feldman concrete voorbeelden van regeringen die de terreurdreiging verminderen door een einde te maken aan dergelijk roekeloos gedrag. Om zichzelf tegen terreur te beschermen, moeten burgers in alle landen de controle over hun eigen regeringen krijgen en hen dwingen zich te gedragen.

8. Onderhandelen

Regeringen zeggen vaak 'we onderhandelen niet met terroristen', maar als ze dat zeggen liegen ze vaak. Regeringen hebben terrorisme vaak verminderd of geëlimineerd door middel van onderhandeling en de onderhandelingsvaardigheden worden steeds meer verfijnd.

Realistische toepassing van niet-militaire verdediging tegen terreur

Op verzoek van een groep Amerikaanse experts op het gebied van terrorismebestrijding beschreef ik ons Swarthmore-werk en vooral de acht technieken. De experts erkenden dat elk van deze tools inderdaad met enige mate van succes op de een of andere plaats in de praktijk is gebruikt. Ze zagen in principe ook geen probleem bij het bedenken van een alomvattende strategie die synergiën tussen de instrumenten zou creëren. Het probleem dat ze zagen was het overtuigen van een regering om zo'n gedurfde, innovatieve sprong te maken. Als Amerikaan zie ik de directe tegenstelling tussen enerzijds de enorme inspanning van mijn regering om belastingbetalers ervan te overtuigen dat we ons opgezwollen leger hard nodig hebben en anderzijds een nieuw beleid dat een ander soort macht mobiliseert voor echte, menselijke veiligheid. Ik begrijp dat voor mijn land en voor sommige anderen ook een levende revolutie eerst moet plaats vinden.

Wat ik wel leuk vind aan het hebben van een alternatieve, niet-militaire verdediging in onze achterzak, is dat het spreekt tot de werkelijke behoefte van mijn medeburgers aan veiligheid in een gevaarlijke wereld. Psycholoog Abraham Maslow wees lang geleden op de fundamentele menselijke behoefte aan veiligheid. Het analyseren en bekritisieren van militarisme, hoe briljant ook, verbetert iemands veiligheid niet. Een alternatief bedenken, zoals mijn studenten deden, kan mensen de psychologische ruimte geven die ze nodig hebben om energie te steken in iets dat meer leven geeft.

Onze rol bij de basis van de samenleving

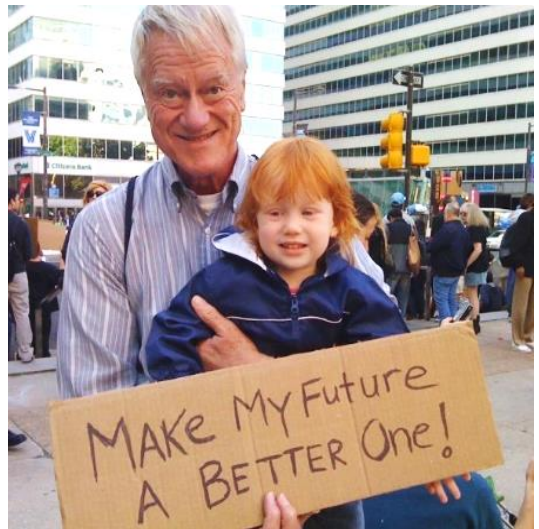
Het goede nieuws is dat een aantal van deze acht technieken door het maatschappelijk middenveld kan worden toegepast, zonder te wachten op regeringsleiderschap dat misschien nooit komt. Twee ervan zijn geen hersenkrakers: verspreid de vaardigheden en strategie van geweldloos protest en leer een pro-conflicthouding.

De Black Lives Matter-beweging ontdekte dat veel blanke mensen meededen op door zwart geïnitieerde graszoden - dat is een concreet voorbeeld van het verminderen van marginalisering, een concept dat tientallen creatieve bewegingen genereert door wie toevallig mainstream is (christen, middenklasse, enz.). We kunnen ook herstelprogramma's starten nadat er in ons midden terreur is uitgebroken, zoals tijdens de Boston Marathon.

Activisten zijn gewend campagnes te lanceren om de regering te dwingen een deel van haar roekeloze beleid op te geven, maar vergeten misschien het activisme op die manier te kaderen. Een bang publiek moet weten dat activisten die angst horen en aan de kant staan van ieders veiligheid.

Naar mijn mening kunnen deze vijf van de acht instrumenten worden gebruikt door mensen die bottom-up-initiatieven nemen om de terreur te verminderen. Ze kunnen worden opgenomen door de Transition Town-beweging en anderen die een holistische en positieve benadering willen geven aan de angst die anders deprimerend en verlamdend is. Zoals gewoonlijk, wat anderen helpt, verlicht de last voor ieder van ons die die stap zet.

George Lakey is al meer dan zes decennia actief in directe actie-campagnes. Hij is onlangs met pensioen gegaan bij Swarthmore College. Hij werd voor het eerst gearresteerd in de burgerrechtenbeweging en meest recentelijk in de klimaatrechtvaardigheidsbeweging. Hij faciliteerde 1.500 workshops op vijf continenten en leidde activistische projecten op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Zijn 10 boeken en vele artikelen weerspiegelen zijn sociaal onderzoek naar verandering op groeps- en maatschappelijk niveau.

Media en ideeën over gelijkheid

Van *'The QCEA Blog'* (website van Quaker Council for European Affairs).

"In de eerste twee weken van augustus 2020 domineerden twee verhalen de krantenkoppen in de Britse media: berichten over een toenemend aantal mensen dat in kleine boten het Kanaal overstak om asiel aan te vragen in het VK, en studenten die hun eindexamen diploma ontvingen"

Op het eerste gezicht lijken de twee verhalen van elkaar gescheiden, maar beide gaan over de aspiraties van veelal jonge mensen wier toekomstige kansen op het spel staan. Sophia Mason is een internationaal beleidsanalist op stage bij QCEA.

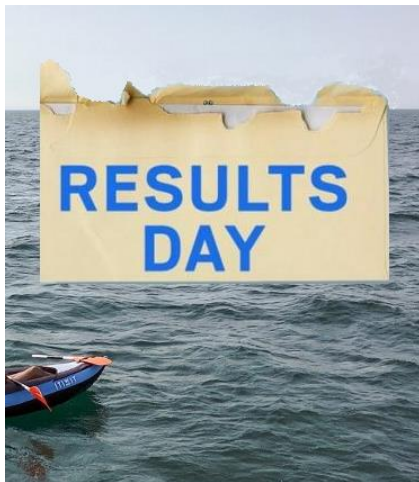
Ze heeft de berichtgeving over beide onderwerpen geanalyseerd.

De berichtgeving in de media laat aanzienlijke verschillen zien in de manier waarop deze groepen werden behandeld. Een selectie van nieuwsartikelen en videoreportages van BBC, ITV, Sky News en Channel 4 tussen 5-18 augustus geeft aan dat de media een heel verschillende waarden hanteren. Bij beide onderwerpen streven jongeren naar betere kansen: terwijl de Britse jongeren positief aangemoedigd werden, werden de jongeren, die de gevaarlijke tocht met kleine bootjes waagden, illegaal verklaard.

Verhalen over eindexamen jongeren gingen over de controverse rond het proces van het berekenen van cijfers van dit jaar. Omdat er geen examens konden plaats vinden vanwege COVID-19, werden aanvankelijk de cijfers berekend met behulp van een wiskundige formule. Bijna 40% van de resultaten in Engeland zouden naar beneden worden afgerond. Hierdoor zouden veel studenten universiteitsplekken missen. De media berichtten met overtuiging dat de 'dromen van studenten verpest' werden, en gekregen en 'van hun toekomst beroofd'. De ambities en vrijdelde kansen van jonge mensen stonden centraal in de verontwaardiging.

Een dergelijke bezorgdheid ontbrak echter in de berichtgeving over mensen die het Kanaal overstaken. Hun motivaties werden zelden genoemd, laat staan diepgaand onderzocht. De media kozen voor een simplistische benadering, zonder te erkennen dat hoop op een betere toekomst jonge mensen ertoe aanzet gevaarlijke reizen te ondernemen.

Verder lezen op <https://qceablog.wordpress.com>

“Je kunt niet mee gaan zitten snotten”

Door INLIA

(Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers)

Sabu, een Ethiopische moeder wordt herenigd met haar kinderen, dankzij een gezamenlijke krachtsinspanning.

Ze hebben al een band opgebouwd; Sabu uit Ethiopië en Anne, perspectiefmedewerker bij INLIA. De oudere Ethiopische vrouw is de hartelijkheid zelf. Lachen, je handen vastpakken, gebaren. Zo probeert ze te communiceren. Sabu spreekt geen Engels, Frans of Amhaars (de officiële landstaal), maar enkel een regionale Ethiopische taal.

De Amsterdamse Goedwerk Foundation tolkt vandaag daarom twee keer; van Sabu's taal naar het Amhaars en dan naar het Nederlands. In de waterval aan woorden die volgt nu Sabu zich eindelijk verstaanbaar kan maken, is haar boodschap zonneklaar: “Ik wil terug naar Ethiopië, terug naar mijn gezin”.

Ze mist haar kinderen vreselijk. De collega's van INLIA en Goedwerk zien het ook op haar gezicht. Sabu is moeder en oma van een groot gezin. Ze heeft geen idee of haar kinderen nog leven. Maar ze wil hen vinden, desnoods hun graven. Ze had nooit van hen gescheiden willen zijn.

Sabu is een warme vrouw, die graag zorgt. In 2017 woont ze in de onrustige Oromia-provincie. Drie van haar kinderen zijn lid van een verzetsgroep. Wanneer de politieke situatie steeds explosiever wordt, slaat het gezin gedwongen op de vlucht. Iedereen vlucht alle kanten op, ze raken elkaar kwijt. Haar broer weet Sabu veilig op een vliegtuig naar Nederland te krijgen.

Zo landt Sabu in december 2017 alleen op Schiphol. Ze vraagt asiel aan, maar dat wordt afgewezen en ze wordt op straat gezet; geen recht op rijksopvang. Hoe moet ze nu terug zien te komen? Zonder geld, zonder reispapieren? Zo komt ze bij INLIA terecht. Ze weet niet hoe het met haar kinderen en kleinkinderen gaat. Of ze nog in leven zijn. Of er nog iemand in leven is.

Anne: “Gelukkig werken we samen met Goedwerk. Zij zijn specialist Ethiopië, dus we hoopten dat ze konden helpen bij de terugkeer en het vinden van de familie.” Goedwerk Foundation overtreft de verwachting ruimschoots. Niet

Sabu

alleen komt er een landgenoot mee naar het gesprek in Groningen, diezelfde landgenoot reist af naar Ethiopië als de speurtocht naar Sabu's familie online niet vordert. Hij trekt het land in en weet het nummer van Sabu's zoon te achterhalen. Anne krijgt het telefoonnummer door.

Op de grote slaapboot van de opvang in Groningen pakt Anne een telefoon en gaat met Sabu aan een rustig tafeltje zitten. Ze toetst het nummer in en geeft de telefoon aan Sabu: "Hassan". Sabu slaat haar handen voor haar mond. Als ze de stem van haar zoon hoort, stromen de tranen over haar wangen.

"Het is een moment om niet te vergeten. Ik had een brok in mijn keel", zegt Anne, "Al bleef ik natuurlijk professioneel. Je kunt niet mee gaan zitten snotteren." Moeder en zoon kunnen van beide kanten nauwelijks geloven dat de ander nog leeft. Ze zijn dolblij. Sabu kan niet wachten om te vertrekken naar Ethiopië.

Anne en collega Juliette van Goedwerk zetten er samen de schouders onder, terwijl ook IOM (de VN-hulporganisatie voor migratie) en de Dienst Terugkeer & Vertrek van het ministerie meehelpen. Toch duurt het nog een half jaar voordat er reisdocumenten komen. Hassan kan het bijna niet geloven. Hij dacht dat zijn moeder tijdens de vlucht uit Ethiopië was omgekomen. Het hele gezin moest drie jaar geleden op de vlucht slaan omdat drie kinderen politiek actief waren. De gezinsleden raken elkaar kwijt. Sabu belandt in Nederland, zonder enig idee waar haar kinderen zijn.

Sabu en haar zoon Hassan verenigd

Ook Hassan is de rest van de familie kwijtgeraakt. Hij werd gepakt en heeft twee jaar vastgezeten. Toen hij vrijkwam is hij gaan zoeken. Tevergeefs. Uiteindelijk verliest hij de hoop dat zijn moeder nog leeft. Totdat de Goedwerk Foundation hem traceert. De Amsterdamse foundation is ingeschakeld door INLIA omdat ze veel kennis en ervaring heeft in Ethiopië. De oprichter komt er zelf vandaan. Ze ondersteunen duurzame terugkeer naar Ethiopië.

De zaak van Sabu is er eentje die doorzettingsvermogen vergt van beide stichtingen. "We hadden echt wekelijks contact", vertelt Juliette van Goedwerk. Er is een bron-document nodig om Sabu's identiteit te bewijzen. Door de onrust

in de regio lukt het Hassan niet om dit naar Addis Abeba te brengen. “Dus heeft onze collega het opgehaald en naar Nederland gebracht.”

De collega heeft een pasfoto bij zich van Sabu. Hassan bekijkt de foto steeds opnieuw. Hij kan niet bevatten dat zijn moeder leeft. Is het geen oude foto? Pas als hij haar later aan de telefoon heeft, durft Hassan het echt te geloven. Sabu leeft!

De ambassade houdt eerst nog vol dat Sabu’s nationaliteit niet is aangetoond. Maar als uiteindelijk ook die hobbel is genomen, kan IOM (de internationale organisatie voor migratie) de reis regelen. Nog zo’n onmisbare partner waar INLIA mee samenwerkt.

En dan helpt Anne Sabu met inpakken. Op Schiphol zwaait Juliette Sabu uit en belooft haar binnenkort op te zoeken. Een belofte die ze een maand later inlost. “Wát een leuke ontmoeting was dat”, vertelt Juliette. “Sabu was zó blij om ons te zien. Een glimlach van oor tot oor. Ze bleef maar kussen en knuffelen. Ongemakkelijk voor ons Nederlanders, haha.” Sabu vertelt tot hilariteit dat ze de eerste twee weken ziek was; het was weer even wennen, dat Ethiopische eten.

Ze woont nu bij haar broer, met haar zoon en diens gezin. Sabu heeft voor het eerst haar twee kleinkinderen gezien. Twee jongetjes die ze fijn kan ‘begrootmoederen’! De DT&V heeft voor wat extra financiële ondersteuning gezorgd. Het uitgebreide gezin heeft nu koeien en kippen en kan eieren verkopen. Sabu wil al haar zeven kinderen weer bijeen brengen, vertelt ze Juliette. Ze heeft er nu drie gevonden.

“Ik ben jullie zo dankbaar. Ik voel me ook als jullie moeder”, zegt ze. En: “Doen jullie de groeten aan de begeleidsters van INLIA? Ik mis hun echt.”

*Sabu en haar
andere zoon
met Juliette van
INLIA in
Ethiopië*

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen
(lokale groepen)
bijeenkomsten:

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

(Erik Dries en Marlies Tjallingii) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Hans Weening)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne IJspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: Willem Furnée; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers-te Amsterdam. m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne IJspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Anneke Spreij, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu. Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350. Email: els@ramaker.me. Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: Schrijver vacature. Penn: Dick Meijaard, e-mail: persel@xs4all.nl. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers, te Amsterdam.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €45,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Gebruik de email adressen of telefoonnummers om te zien of er fysieke of online bijeenkomsten zijn.

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Bennekom/	MiZuNe 2° en 4° zondag neem contact op met Els Ramaker	E-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel. 070-3600621
Driebergen	Normaal iedere 3° zondag, 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	3° zondag 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366,- email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2° woensdag 20.00-22.00. 4e zondag 11.00-13.00.	In het zaaltje boven Trafiek, aan Pierkespark in de Brugse Poort. (vooraf graag contact opnemen Quakercirkels@gmail.com .)
Groningen	2° en 4° zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag 10.30	Wim Balijon, tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden.
Zwolle	10 sept. 19.00-20.00 via Zoom	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij Marlies marliestjallingii@home.nl

Iedere Zondag Online Wijdingssamenkomsten 10.30 iedereen (in de hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles Tauber.

<https://us02web.zoom.us/j/3098771347?pwd=eEdtNHR5Q2pDSFpSb0dLbzJwNjhUUT09>
Meeting ID: 309 877 1347; Passcode: Tauber; tel.:+31 20 794 7345

Extinction Rebellion

Geweldloos actief voor de toekomst van onze planeet.

NVC
TRAINING

aug Geweldloze Communicatie Oefensessie – NVC...

The banner features the text 'NVC TRAINING' in large, bold, black letters on a light blue background. Two stylized birds are flying on either side of the text. Below the main text is a pink horizontal bar. At the bottom, there is a black bar with the word 'aug' in white, and a yellow bar with the text 'Geweldloze Communicatie Oefensessie – NVC...' in black.

Opkomen voor inheemse volken

Demonstratie van XR en Amnesty voor het Hoog Gerechtshof in Den Haag van het Ogonivolk tegen de olie vervuiling van Shell. (op het bord: Justice for Ogoniis, justice for the Planet)

Zie: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/06/one-nigerian-widow-vs-shell/>

